

Aktuální EU a česká legislativa v oblasti venkovního ovzduší

1996/62/ES

(Rámcová)

1999/30/ES

(SO₂, NO_x, PM₁₀, Pb)

2000/69/ES

(C₆H₆, CO)

2002/3/ES

(O₃)

(As, Cd, Hg, Ni a PAU)

2004/107/ES

(Rámcová)

50/2008/ES

jedná se vlastně o dvě věci

1. Platí nová rámcová direktiva (2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu)
2. Musí se harmonizovat česká legislativa
 - Připravuje se nový zákon o ochraně ovzduší
 - Zvažuje se rozsah příslušných souvisejících předpisů

nová rámcová direktiva

1. Nahrazuje směrnicí **1996 /62 ES**
2. Implementuje a nahrazuje dceřiné směrnice **1999/30 ES (SO₂, NO_x, PM₁₀, Pb), 2000/69 ES (C₆H₆, CO) a 2002/3 ES (O₃)**
3. Zavádí „nové“ pojmy:
 - příspěvky z přírodních zdrojů
 - ukazatel průměrné expozice
 - maximální expoziční koncentraci
 - celostátní cíl snížení expozice
 - městské pozad'ové lokality

Příspěvek z přírodních zdrojů

- Týká se především transportních procesů (mořský aerosol, saharský písek), ale i například zimního posypu komunikací.
- Souvisí s tzv. reportingem EU a je nutno vždy „**dokázat**“ a „**kvantifikovat**“ vliv přírodních zdrojů, a to zvláště v případě lokalit, kde jsou překročeny stanovené **mezní hodnoty** („*hodnota stanovená na základě vědeckých poznatků za účelem zabránění nebo předcházení škodlivým účinkům na lidské zdraví nebo na životní prostředí jako celek nebo jejich snížení, které má být dosaženo ve stanovené lhůtě, která již poté nesmí být překročena*“)

Ukazatel průměrné expozice

- *Jedná se průměrnou úroveň určenou na základě měření v městských pozadových lokalitách po celém území členského státu, která odráží expozici obyvatelstva. Využívá se při výpočtu celostátního cíle snížení expozice a při výpočtu maximální expoziční koncentrace.*

Poznámka:

Ize očekávat problémy v celém rozsahu této definice. AIM nepokrývá městské pozadové lokality v potřebném rozsahu, není úplně jasné co to jsou městské pozadové lokality a nelze úplně souhlasit s formulací, že tato měření odráží expozici obyvatelstva.

nové pojmy - 3

Maximální expoziční koncentrace

- Z definice se jedná o: ... „úroveň stanovenou na základě ukazatele průměrné expozice s cílem omezit škodlivé účinky na lidské zdraví, jichž má být do určité doby dosaženo

Městské pozad'ové lokality

- Podle definice směrnice se jedná o ... „místa v městských oblastech, kde jsou patrné úrovně reprezentativní pro expozici městského obyvatelstva obecně...“
- V návrhu zákona se zatím objevila snad lepší definice, která se průběžně začátkem tohoto roku tříbila:

„místo v městské oblasti, kde se vyskytuje úroveň znečištění, která je pro daný typ prostředí obvyklá, je daná transportními procesy a není bezprostředně ovlivněná lokálními zdroji, pokud tato situace není typická pro rozsáhlejší městskou oblast..“

nové pojmy - 4

Celostátní cíl snížení expozice $PM_{2,5}$ pro ochranu lidského zdraví

- povinností je přijmout opatření k dosažení cíle do roku 2020 (v ČR je cílem dosažení snížení o 20 % nebo $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$)
- zajistit do roku 2015 aby ukazatel průměrné expozice nepřekročil $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Poznámka:

průměrný ukazatel expozice je založen na měření v městských pozadových lokalitách v zónách a aglomeracích na celém území státu. Jedná se o klouzavý průměr za poslední tři kalendářní roky ze všech lokalit zřízených v daných lokalitách

- zajistit odpovídající počet odpovídajícím způsobem umístěných míst odběru vzorků $PM_{2,5}$

„nový zákon“

... výběr z nám známých návrhů některých částí připravované novely zákona o ochraně ovzduší.... samozřejmě

cíle nového zákona

- zajištění kvality vnějšího ovzduší, která nepředstavuje zdravotní rizika a rizika pro ekosystémy;
- optimalizace programových nástrojů a realizace programů.
- možnost širší aplikace plánů snížení emisí;
- rozšíření aplikace emisních stropů na různých úrovních, za účelem dodržení přípustné úrovně znečištění ovzduší;
- **zavedení individuálního přístupu ke zdrojům znečišťování ovzduší se zohledněním jejich významu na kvalitu ovzduší;**
- zpřísnění emisních limitů a technických požadavků na provoz zdrojů znečišťování ovzduší v návaznosti na kvalitu ovzduší;
- revize systému poplatků za znečišťování ovzduší;
- vymezení působnosti zákona pouze na oblast ochrany ovzduší, snížení administrativní zátěže a legislativních povinností;
- **transpozice a implementace stávajících a aktuálně připravovaných právních předpisů ES.**

důvodem novely ale je i

- **nefunkčnost** programů ke zlepšení kvality ovzduší
- **nevyhovující** kvalita ovzduší i přes to, že jsou plněny emisní limity a technické požadavky na zdroje
- nutnost optimalizovat krátkodobé plány ke zlepšení kvality ovzduší (smogové regulační systémy, akční plány)

změny v návrhu novely zákona

- zavedení, případně posílení individuálního přístupu ke zdrojům znečišťování ovzduší;
- rozšíření aplikace emisních stropů na různých úrovních;
- **zpřísnění emisních limitů a technických požadavků na provoz zdrojů znečišťování ovzduší v návaznosti na kvalitu ovzduší;**
- zpřísnění požadavků na kvalitu paliv a případné omezení jejich používání ve stanovených typech zdrojů znečišťování ovzduší;
- optimalizace realizace programů ke zlepšení kvality ovzduší v zónách a aglomeracích;
- revize systému poplatků za znečišťování ovzduší s cílem posílit jejich stimulační efekt a zachovat fiskální funkci.

změny v návrhu novely zákona

1. Sledování a vyhodnocování suspendovaných částic PM_{2,5}.

Nové pojmy a limitní hodnoty:

- průměrný ukazatel expozice PM_{2,5} (pro ověření plnění)
- maximální expoziční koncentrace PM_{2,5} (20 µg.m³; 2015)
- národní cíl snížení expozice PM_{2,5} (% snížení AEI, 2020)
- imisní limit PM_{2,5} – 25 µg.m³, od 2015

Posuzování úrovní znečištění:

- suspendované částice PM_{2,5} – požadavky na počty a umístění měřicích stanic
- počty PM₁₀ a PM_{2,5} se neliší více než 2x
- stanice pro měření úrovní průměrného ukazatele expozice

2. Ostatní limity zůstávají beze změn a budou součástí prováděcího předpisu.

vyhodnocování úrovně znečištění

- Limity budou **formou imisních, cílových a zvláštních imisních limitů** stanoveny v příloze zákona pro stávající polutanty a PM_{2,5}
- Limity s různou **mírou závaznosti** (nesmí být překročeny; nesmí být překročeny, pokud je to možné prostřednictvím běžně dostupných prostředků) a budou mít stanoveny různé lhůty pro splnění
- Hodnocení ve vztahu k ochraně zdraví, ekosystémům a vegetaci, O₃, TK, BaP, maximální expoziční koncentrace PM_{2,5}
- Posuzování, vyhodnocování a řízení kvality ovzduší se bude provádět na území vymezeném zákonem tj. v rámci zón a aglomerací (**aglomerace** – typ zóny s počtem obyvatel > 250 000)
- **Aglomerace a zóny** budou stanoveny přílohou zákona. Návrh:
 - Aglomerace - Praha, Brno, Ostravsko- Karvinsko
 - Zóny - Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava, Moravskoslezsko)

nevyhovující kvalita ovzduší

- Z důvodů nevyhovující kvality ovzduší může orgán ochrany ovzduší **změnit** nebo **zrušit** již vydané povolení
- Při povolování zdrojů - **kompensační** opatření (pokud by provozem zdroje došlo k překročení IL nebo je IL v dané lokalitě již překračován, lze zdroj/zdroje povolit pouze při současném uložení opatření, která zajistí minimálně zachování dosavadní úrovně znečištění).

Jedná se především o:

- technická opatření ke snížení emisí u stávajících stacionárních zdrojů
- povolení k umístění stavby pozemní komunikace (mobilní/liniové zdroje)

nefunkčnost programů ke zlepšení kvality ovzduší

Na základě dosavadních zkušeností s PZKO zpracovanými dle zákona č. 86/2002 Sb. je zřejmá nutná změna (vliv na zlepšení kvality ovzduší je **minimální**). V návrhu nového zákona:

- programy zpracovává MŽP ve spolupráci s KÚ
- **obecná část** – emisní a imisní analýza, scénáře vývoje, opatření, harmonogram realizace, indikátory, odpovědné orgány
- **závazná část** - vydává se vyhláškou, obsahuje emisní stropy (pro území a kategorie zdrojů)

krátkodobé plány ke zlepšení kvality ovzduší

Smogové regulační systémy a akční plány podle současného zákona budou nahrazeny tzv. akčními plány. Ty budou vypracovány pro zóny/aglomerace pro případy překračování varovných prahových hodnot (resp. zvláštních imisních limitů)

- způsob vydání: opatření obecné povahy
- Krátkodobý charakter (dlouhodobě neudržitelná opatření)
- lhůty k provedení opatření
- Možnost omezit:
 - stacionární zdroje o tepelném příkonu do 200 kW
 - mobilní zdroje
- V povolení pro stacionární zdroje dle přílohy zákona stanoveny zvláštní podmínky provozu v průběhu doby trvání akčního plánu
- Bude se týkat NO_2 , SO_2 , PM_{10} , O_3